

Hvordan tenker ungdommer å nå dem som ikke tilhører et kristent fellesskap?

Av Hans Austnaberg, Misjonshøgskolen

Abstract: More than 70% of youths are confirmed in Church of Norway but only about 10% of them remain in organised Christian youth work after confirmation. This article investigates what 15–18 years old young people think about reaching those who do not belong to a Christian fellowship. Contrary to what I expected, it is very important for my informants to include others, and they reveal that their leaders have modelled this desire to reach out. A modelling of Christian life is considered important and communities with quality activities and an attractive fellowship, where the preaching is related to the youth's needs, may be able to reach out. On the basis of the data, the author calls for more attention to the youth context and to move out of the church building in order to reach the youths who never will show up there.

Key words: preaching, youth, confirmation, Christian fellowship, expansion of faith

Innledning

Jesu oppdrag er å gjøre alle folkeslag til hans disipler (Matt 28,18–20). Det er kirkens forpliktelse å dele evangeliet med alle mennesker, både lokalt og globalt. Den er kalt til å krysse grenser og være en kirke som er sendt av Kristus (Kirkemøtet 2005:3, 6). Spørsmålet melder seg: Hva tenker informantene om dette kirkelige oppdraget, sett i forhold til den store majoriteten av ungdommer som mister kontakten med organisert kirkelig arbeid etter konfirmasjonen? Hva kan kirken gjøre for å innlemme i det kristne fellesskapet de ungdommene som står utenfor kristent ungdomsarbeid? Hvordan kan den kristne tro best deles med dem som selv ikke synes å være interessert i kristen tro? Denne artikkelen vil utforske informantenes oppfatninger av disse spørsmålene, og problemstillingen kan formuleres slik: Hvordan kan forkynnelse for ungdom, forstått som en omfattende formidling gjennom ord, liv og handling, føre til at kristne fellesskap utvides til å omfatte enda flere?¹

I området for undersøkelsen var konfirmasjonsprosenten 72,3 prosent i 2007.² Etter konfirmasjonstiden, derimot, er det en stor del av norsk ungdom som mister kontakten med kirken og det arbeidet som drives i regi av kirkene (Lorentzen 2003:57, 54). Antydninger fra ungdomsprestene på antall ungdommer 15–18 år totalt som sokner til menigheten, og antallet som deltar i kirkelig ungdomsarbeid, viser den samme trenden. Flere steder er det anslagsvis 10 prosent som er mer eller mindre aktive i det kristne ungdomsarbeidet, og fraværet i kirkene av personer under 35 år ses over hele den vestlige verden (Kirkemøtet 2005:14; Sudworth, Cray & Russell 2007:7). Den norske ungdomsundersøkelsen *Jeg tror jeg er lykkelig...* viser at ungdom blir mer negative til moral etter som de blir eldre (Holmqvist 2007: 89). Hvis disse ungdommene forbinde kirken med moral, vil sannsynligvis dette også innebære at de tar større avstand til kirken som sådan jo eldre de blir.

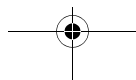
Jeg har intervjuet ungdommer som er aktive i kristne menigheter. De kjenner godt sine jevnaldringers situasjon og møter den hver dag hos klassevenner og naboer. Det er viktig å være klar over at det vil være store variasjoner i holdning blant de ungdommene som ikke (lenger) har kontakt med kirkens ungdomsarbeid. En vil finne dem som er positive og åpne til kristendommen, og dem som hardnakket kritiserer kirken og tar avstand fra alt det den står for, i tillegg til alle slags mellomstandpunkt. Poenget i denne artikkelen er ikke å nærmere bestemme denne gruppen av ungdom. Noen ganger omtales de som «utenfor det kristne fellesskapet», andre ganger som «ikke-kristne». Informantenes oppfatninger danner i stor grad utgangspunkt for denne terminologien.³ Jeg vil heller forsøke å presentere mine informanters oppfatninger om hvordan forkynnelsen kan føre til at kristne fellesskap kan utvides til å omfatte enda flere av deres jevnaldringer.

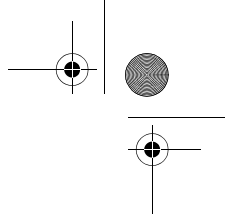
Jeg starter med å peke på hvilke hindringer for innlemming i et kristent miljø informantene ser for seg, deretter hvor mye det betyr for dem å nå andre med det kristne budskapet, hva de tenker at kirken kan/bør gjøre, og hvorfor de mener dette bør gjøres. Følgende replikkveksling fra et gruppeintervju reflekterer noe av ungdommenes oppfatninger når det gjelder å «få med flere»:

Intervjuer: Hva tror dere skal til for at flere av deres aldersgruppe, altså 15–18 år, ville bli kristne?

Bendik: Ganske mye! (latter fra de andre)

Intervjuer: Hva tenker du på da?

Bendik: Det blir ganske vanskelig å få med flere.

Intervjuer: Hvorfor tenker du at det blir vanskelig å få med flere?

Bendik: Det er vel måten folk er på. Hvis de har en familie der det er sånn og sånn, så er det sjelden at barna forandrer seg helt utenom.

Karen: Og så er det mange som synes at det er ukult å være kristen.

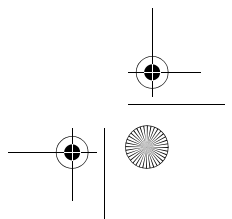
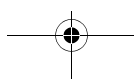
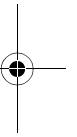
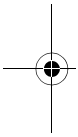
Ungdommene ser for seg at det er en vanskelig oppgave. Hvorfor oppfatter de det slik?

Mangler kunnskap om kristen tro

En faktor som flere nevner, er at ungdom i dag vet lite om kristen tro.

Kunnskapen om kristendom i dag blant ungdom er så sinnssykt dårlig, helt ekstremt. De kan litt med det om at Jesus døde, og så kan de alt det som folk sier utenom som ikke er kristne. Hvis jeg sier at jeg er kristen, så sier folk «Ja, du er homobater» og «Du vil drepe mange folk sånn som i middelalderen», og mange sånne sære ting. (Marcus)

Marcus medgir gjerne at det er vanskelig å forstå Bibelen dersom en slår opp i 1. Mosebok og leser, eller enda verre, dersom en starter i Åpenbaringsboken. Han synes det er viktig å få folk til å forstå det mest grunnleggende, og ta utgangspunkt i det. Ungdom tar avstand fra kristendommen, men de vet samtidig ikke hva de tar avstand fra, hevder han. Mina følger opp med å understreke at ungdom i 15–18-årsalderen har lite informasjon om kristen tro, og at den informasjonen de har, i stor grad er feil. De har mye informasjon om korstogene og når pavene brøt sølibatet, men de kjenner ikke til at «[...] Gud er god, og at kristendom er kule mennesker som egentlig er akkurat som alle andre, bare at de brenner for noe som de andre ikke tar del i» (Mina). Både Marcus og Mina reflekterer over hvordan de kan bøte på denne situasjonen, uten at de kommer til klare konklusjoner. Johannes oppsummerer på en måte hvorfor mange har en slik mangel på kunnskap om kristendom:

Hvis en ikke får det på skolen, ikke har gått på søndagsskolen og kommer fra en familie som er negative til det, og hvis det gjør at du i utgangspunktet er negativ til å høre om kristendommen og Bibelen, så er du ganske vanskelig å overbevise. (Johannes)

At folk tar avstand fra Bibelen fordi de f.eks. ikke kan tro at Jesus har stått opp fra de døde, oppfattes som greit nok, selv om ungdommene beklager det. Problemet er de som ikke vil ha noe med kristendom å gjøre på grunn av ting som ikke står i Bibelen eller bare er fordommer. Det oppfattes som to forskjellige ting. Mina har erfart at korrekt kunnskap om kristen tro gjør det lettere for folk å få et positivt forhold til kristendommen.

For det vi ser når folk får kunnskap om det og kommer i kirken, så er det ikke alltid det skal så mye til før de blir kristne. [...] Det store skrittet er å få dem til å tenke på det fordi de vet så lite om det. (Mina)

På bakgrunn av utsagn som dette er det forståelig at ungdommene ser det som en viktig oppgave å legge til rette for at flere kan komme inn i kristne fellesskap og der få en mer sakssvarende informasjon om hva troen dreier seg om.⁴ En kan spørre seg om kunnskap i seg selv er avgjørende for at ungdom skal stille seg positive til kristen tro. Jeg forstår informantene slik at saklig kunnskap om kristendommen vil gjøre ungdom åpnere for kristen forkynnelse, som i sin tur kan føre til forståelse og eventuelt en aktiv tilslutning til kristen tro. Et kjennemerke ved de kristne fellesskap mine informanter refererer seg til, er at det foregår trosopplæring i både ord og handling, og flere av ungdommene har erfart at venner er blitt kristne.

Det ligger i sakens natur at manglende kunnskap lett fører til fordommer. Else nevner en del fordommer hun har møtt om kristne fellesskap: De kristne er kjedelige, de bare ber, de er «halleluja-freaker». Hun hevder at hvis de som sier dette, bare hadde kommet inn i deres fellesskap, ville de ha sett at det ikke er slik, for de har mye sosialt og morsomt. Johannes har erfart at mange har et bilde av kristendommen som en utdatert overtro, som ikke har noen relevans for dagens ungdom. Han opplever at de som er veldig bestemte på dette, er vanskelige å få overbevist om noe annet. Det eneste som nytter da, er å leve på en slik måte at andre ser at kristendom er noe godt. En negativ grunnholdning har imidlertid lett for å «farge» alt det en hører og opplever, noe som gjør det enda vanskeligere å nå igjennom med budskapet.

Man kan spørre: Er ikke mange av disse ungdommene konfirmert? Hvorfor fører ikke konfirmasjonstiden til at flere blir værende i kristne fellesskap?

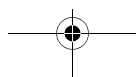
Konfirmasjonstid og oppfølging av denne

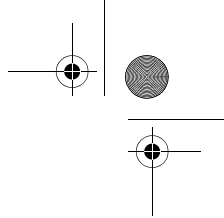
Konfirmasjonstiden blir sett på som en unik mulighet for kirken til å få kontakt med en stor del av 15-åringene i landet, men mine informanter framhever også det tvetydige ved denne tiden. Konfirmanter er en viktig gruppe å rekruttere fra til kristent ungdomsarbeid fordi de aktivt har valgt å stadfeste troen. Samtidig betyr konfirmasjonstiden for de færreste et aktivt forhold til kirken, hevder Johannes, og Marit sier at konfirmanter er i kirken og går på gudstjeneste fordi de må. Mange er innom og blir litt kjent med kristne aktiviteter i denne tiden, men det er veldig lett å falle bort etterpå. Likevel er dette en gruppe som faktisk kommer til kirken, og nøkkelen blir «[...] febrilsk å tviholde litt på konfirmanter», som Marcus uttrykker det. Han ser en mulighet for det gjennom et forsterket fokus på siste del av konfirmasjonstiden:

Hvis man kunne funnet litt kjekke opplegg og gjerne at ting begynner når de er i ferd med å slutte, ikke når de har sluttet – at de kan ha det som et alternativ til en undervisningstime, at de kan få litt smaken på det. Der har du i alle fall mange folk som kommer inn. Ellers blir det som å fiske med stang å få inn enkeltfolk. (Marcus)

Det å lose konfirmanter videre inn i andre typer av kristent ungdomsarbeid, hevder han bør være en prioritert oppgave. Og, vel og merke, det må skje før konfirmasjonsdagen. Marit, som selv er med som konfirmanter, sier at dette kan gjøres ved at konfirmanter blir godt kjent med og får knyttet kontakter i det kristne miljøet. Dersom de har et forhold til noen som er en del av kristne miljø, vet de hvem de kan komme og snakke med. Det kan også gjøre dem tryggere på å fortsette i dette miljøet.⁵

Fokus for denne undersøkelsen er tiden etter konfirmasjonen, men det kan likevel være på sin plass å minne om at det som skjer i løpet av konfirmasjonstiden, har stor betydning for om ungdommene vil være med videre eller ei. Holmqvist (2007:87) har funnet at mange av de temaene som ungdom interesserer seg minst for, nettopp er temaer som blir formidlet i løpet av konfirmanntiden. Man kan spørre seg om innholdet bør gjennomtenkes på nytt ut fra en helhetlig

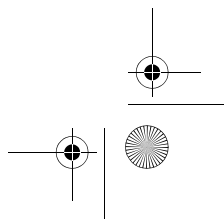
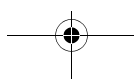
strategi? Måten formidlingen skjer på, er også avgjørende. En engelsk undersøkelse hevder at på grunn av store mangler i kunnskap om kristen tro (jf. forrige underpunkt), er det lite sannsynlig at ungdom på egen hånd er i stand til å se sitt liv i lys av den store kristne fortellingen.⁶ Ungdom må hjelpes til å oppdage denne sammenhengen, ikke minst ved å bruke Bibelens historier som råmateriale for egen identitetsdannelse. Å bruke bibelhistoriene slik at de skaper refleksjon og gir innsikt i ungdommenes egne erfaringer, kan føre til at en kristen forståelse og identitet kan bli skapt litt etter litt. Studien viser hvordan populærkulturen brukes på denne måten i ungdommens identitetsprosjekt (Savage et al. 2006:75f). Tar vi for gitt at konfirmantene klarer å forholde seg til relativt tunge teologiske spørsmål, mens faktum kanskje er at deres kunnskapsmessige base er for tynn til at dette er mulig? Og klarer de å «bruke» de kristne fortellingene slik at disse får forme deres forståelse og identitet?

«10» på en skala fra 1 til 10

I hvor stor grad ønsker mine informanter å utvide sitt kristne fellesskap, og hvilket engasjement finnes for at andre ungdommer skal komme til tro på Jesus? I forkant av intervjuene regnet jeg ikke med å finne mye fokus hos informantene på å innlemme andre i det kristne fellesskapet. Jeg tenkte at det ville true deres egen posisjon – men jeg ble overrasket! Jeg spurte direkte: «Hvor viktig er det for deg at flere får del i troen på Jesus?» For å gi en mulig måte å måle dette på nevnte jeg for noen en skala fra 1 til 10, der 10 er det høyeste. Fordi jeg intervjuet enkeltpersoner, var det å forvente at de vurderte skalaen forskjellig. Tre svarte ti umiddelbart, mens fire andre kommer i samme kategorien med svar som «kjempeviktig» og «ekstremt viktig». Andre igjen brukte heller ikke tallrangering, men deres svar viser at dette i praksis er viktig for dem, for eksempel sier en at det er «litt viktig», men i samme åndedrett forteller han at det alltid har vært viktig for ham å ta andre med på kristne arrangement. Bare to rangerer seg fra 5 og nedover. Den ene anslår 3 – «tenker på det av og til» – men tilføyer at det ville ha vært viktigere dersom det hadde kommet mer inn i hverdagen. Hun går på et kristent arrangement bare én gang pr. uke. Umiddelbart utfordrer en annen av gruppen henne ved å si: «Du må nesten ta det mer inn selv, da.» Minas svar er det som uttrykker det sterkeste engasjementet:

10! Kanskje mer. 37 eller 100, veldig viktig! Det er det jeg tror vi er her for, for å dele med andre. Jeg tror vi er her for å dedikere dem over til Gud. Det tror jeg

54 Hvordan tenker ungdommer å nå dem som ikke tilhører et kristent fellesskap?

er essensielt. Jeg tror det er kjempeviktig. Jeg kan ikke få sagt hvor viktig jeg synes det er! Det er litt av poenget. (Mina)

Aud forteller uoppfordret om gleden ved å oppdage at en barndomsvenn har blitt kristen, noe som understreker hvor viktig det er for henne at flere får del i kristentroen. Johannes sier at det skulle være unødvendig å «selge» kristentroen, for det er en så «ekstremt bra vare». Når det i praksis likevel viser seg at ikke alle oppdager det gode budskap kristendommen har, kan en lett bli motløs. Flere bemerker at det ikke er alltid deres praksis står i forhold til hvor viktig de mener det er at flere blir med i det kristne fellesskapet. Jeg tolker dette slik at de mener at deres ord og handlinger ikke alltid er slik at andre tiltrekkes av den kristne tro. Marcus sier om seg selv at han har mange spørsmål og «tviler hele tiden», men nettopp derfor ser han det som viktig å være en del av et kristent fellesskap, der en kan spørre om ting en lur på. Hans utsagn signaliserer at det er plass for tvilere og spørsmålsstillere i fellesskapet, og det er ingenting i det mine informanter sier som peker i retning av at fellesskapet er begrenset til dem som oppfatter seg selv som kristne. Snarere er det slik at ungdommene ønsker å invitere så mange som mulig inn i fellesskapet, uansett forhold til kristen tro.

I et forsøk på å utfordre dem på deres engasjement for å nå videre ut, spurte jeg om hvilke ungdommer kirken bør konsentrere seg om: de som allerede er med i et kristent fellesskap, eller de andre? Samtlige svarte «begge deler». ⁷ En utfordring i å fokusere på begge grupper samtidig synes å være at forkynnelsen lett kan bli for lite utfordrende i forhold til bredden i den kristne tro. Stadig å høre om at «Jesus er din venn», kan føre til at de som har vært med i fellesskapet en stund, mister interessen og forsvinner. Samtidig kan en grundig forkynnelse med åpning for mange spørsmål skremme bort dem som kommer som nye og har lite kjennskap til kristen tro. Utfordringen er å finne balansen. Etter å ha reflektert langs disse linjene, sier Marcus at løsningen må bli å ha flere opplegg, slik at alle kan få noe som passer for sitt nivå. Andre nevner særlig mindre grupper som stedet der de som har vært lenger i fellesskapet, kan få utdypet sin tro. I samme åndedrett som Mina sier at det er kjempeviktig for henne at andre skal få del i kristentroen, understreker hun at det er viktig å beholde dem som alt er en del av fellesskapet, slik at de kan vokse i troen.

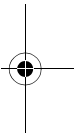
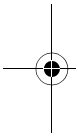
Men det er for så vidt like viktig å beholde dem vi har, at de skal få oppfølging og påfyll og veiledning, slik at de kan gå ut. Det er ikke bare at jeg skal gå rundt til alle i byen og forkynne, men jeg skal utruste de jeg har forkynt for, slik at de kan

forkynne videre. Så kan de føre det videre, slik at det blir en stor kjede. Det tror jeg er veldig viktig – et hjelp-til-selvhjelp-aktig prinsipp. Én person kan jo ikke forkynne for alle. Flere og flere må bli utrustet til å gjøre det for å komme videre og nå flest mulig. (Mina)

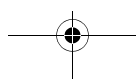
Denne «dominoeffekten» som går på at folk som blir kristne, må bli utrustet slik at de kan forkynne evangeliet for nye mennesker, ser ut til å være en viktig strategi i Minas tenkning. Jesus har sendt kirken til verden (jf. Joh 20,21), og dette blir ofte formidlet i menigheten der hun er. Særlig i gruppene er dette aspektet framme: «Hele formålet med cellegruppene er jo at vi skal kunne be for venner og at de skal bli kristne, og at deres venner igjen skal bli kristne, og at vi skal bli flere og flere og flere.» (Mina). I en slik tenkning har også det å konsentrere seg om dem som alt er en del av fellesskapet som mål at stadig flere skal få del i troen på Jesus. På den måten blir det ingen motsetning mellom å konsentrere seg om dem som alt er en del av fellesskapet, og dem som ennå ikke er det. Det er heller snakk om et gjensidig avhengighetsforhold.

Denne utrustningen til en livsstil som søker å inkludere stadig flere i det kristne fellesskapet, som igjen søker å inkludere nye, er ikke uttalt hos de andre informantene. Likevel er det ikke usannsynlig at mange ville ha identifisert seg med en slik strategi dersom den hadde blitt tydeliggjort, sett på bakgrunn av deres sterke personlige engasjement for at flere skal få del i troen på Jesus. Dette er teorien. Jeg har ikke materiale til å vurdere hvordan det fungerer i praksis i de respektive menighetene, men det er tydelig at drivkraften til å inkludere nye i det kristne fellesskapet er sterk. Kanskje oppfattes dette av ungdommene som et prosjekt å «gi seg hen» til, slik Inge Westly skriver om i artikkelen «Forkynnelse i ungdomskontekst». Ungdom trenger et budskap som utfordrer dem, noe å forplikte seg til, noe som er større enn dem selv. Westly (2002:36f) angir vår individualisme og egosentrisme som verdige utfordringer å motarbeide. Kanskje kan Jesu oppdrag om å gjøre alle folkeslag til disipler, konkretisert til lokalmiljø og jordens ender, være en enda større utfordring å hengi seg til?

Ungdomsforkynnerne som forbilder

Hva kan ha ført til at det er blitt så viktig for informantene at flere får del i troen på Jesus? Jeg spurte dem om de opplever at dette er viktig for de personene som forkynner og underviser i menigheten.

Siri: Ja. Ungdomspresten vår; [...] hun er jo helt vill på det. Hun mener at vi må ut, og vi må si at her er vi, kom til oss, bli kristen! Tjo og hei!

Aud: Hun vil ut til alle videregående og ungdomsskoler og få dem med inn her. De må få komme et sted.

Siri: Samme om de kommer til oss, det er ikke så farlig, men at de får seg en mening og blir kristne. Hun brenner for det.

Ester svarer enkelt og liketil: «Det er jo derfor de driver kristent ungdomsarbeid.» På spørsmål om dette temaet ofte er framme i ungdomsmiljøet, er svarene noe ulike. Johannes husker ikke at det har vært oppe spesielt, men refererer til at det «goes without saying». Ester sier at temaet innimellom blir tatt opp ganske direkte, for eksempel når det i forkynnelsen sies at ungdommene må gjøre et valg om de ønsker å være kristne.

Når jeg spør hvordan de oppdager at det er viktig for ungdomsforkynnerne å inkludere nye i det kristne fellesskapet, sier Anne: «De er veldig engasjert i å prøve å få med andre. De er så gira på det.» Else følger opp: «De bryr seg virkelig om det og setter seg inn i den rollen de har og ikke bare er falske, men de er sånn.» Karl har sett en annen side som han mener peker i samme retning: «Og så er de rundt i miljøet. Det er noen som trener fotballaget.» Han sier at folk dermed oppdager at kristne ikke bare holder seg i kirken, men er ute og gjør noe positivt. Det viser folk at kristne ikke er så kjedelige som de kanskje har trodd. Man kan spørre seg om Karls utgangspunkt er at kirken er kjedelig, og at deltakelse i idrettslaget kompensere for dette. Eller kanskje hans innspill skal forstås skapelsesteologisk og holistisk, som et uttrykk for en kristendom som omfatter hele livet. Hans uttalelser synes å peke i førstnevnte retning.

Ellen har også fått inntrykk av at det viktig for forkynnerne å inkludere nye, men på spørsmål om hvordan dette viser seg, har hun observert noe verd å merke seg:

Når du snakker med dem normalt, blir det ikke snakk om kristendommen. Men rundt andakten virker det som om det er viktig for dem. De forteller mye om egne opplevelser eller et eller annet. (Ellen)

Observasjonen kan være viktig, fordi den muligens avdekker noe ubevisst hos forkynneren, nemlig at kristentroen er anvist til et visst område av livet. Hvorfor skulle det ikke være like viktig å relatere til kristendom når en snakker «normalt» med ungdommene? Er dette en utfordring til oss som forkynnere

om å la den kristne tro bli en naturlig del av hele vårt liv, og dermed også hjelpe ungdommene selv til å relatere hele livet sitt til kristentroen? Den kristne tro, omfattende forstått, relaterer seg ikke bare til spørsmålet om frelse, men til hverdagslivet i hele sin bredde. Kommer dette fram i forkynnelsen?

Samlet sett synes det som om de som forkynner for ungdom, selv er sterkt engasjert i å innlemme nye i det kristne fellesskapet, og dette kan være en viktig faktor til å forklare ungdommenes eget engasjement når det gjelder dette. Brian Krum, som har vært ungdomspastor i 16 år, mener å ha observert at drømmene til de fleste ungdomsarbeidere han kjenner, går ut på å utruste ungdommene til å bli smittende, slik at deres venner, familie og lærere kan dras mot kristentroen. De er engasjert av å innlemme nye mennesker i Guds rike, sier han. Han ser imidlertid en motsetning til dette i mange menigheters forventninger til sine arbeidere, som han mener er destruktive. Mange menighetslemmer har først og fremst et innoverfokus og ønsker at ungdomsarbeideren skal være opptatt av dem som allerede er en del av fellesskapet, gi råd og veiledning, og slik «[...] keeping the kids safe from the world's evils» (Krum 2005:28). Denne problemstillingen finnes også i Norge, og kan nok skape atskillig frustrasjon enkelte steder. Likevel synes ungdomsforkynnerne som er referert til i mitt materiale, å ha fått formidlet videre et fokus på å nå utover eget fellesskap.

Hvordan kan den kristne troen best deles med andre?

Ett av spørsmålene jeg stilte, var hvordan vi best kan dele den kristne troen med andre. Informantene er seg bevisst at ungdom er en uensartet gruppe som ikke kan settes i bås. Ulike ting vil fungere for forskjellige mennesker. «Ungdom på vår alder trenger mye trøkk», sier Aud, noe hun særlig utdyper negativt ved å snakke om at gudstjenesten ikke må være kjedelig, ikke bare snakking og treg salmesang. I løpet av samtalen reflekterer hun videre på at det trengs mer enn «trøkk». Kanskje det spesielt gjelder førsteinntrykket en får av menigheten, undrer hun. Ulike tiltak og aktiviteter blir pekt på som steder der troen deles: bibelgrupper, ungdomsalphar, Ten Sing, sommerleir, forskjellige fysiske aktiviteter i menighetsregi. Mye av dette finnes i menighetene ungdommene er en del av. Det kan fungere for noen, men flere har erfart at det er vanskelig å få med ungdommer utenfra. Marit poengterer hvor viktig det er at man får ta del i menighetens aktiviteter uten å avkreves en bevisst tro:

Men du trenger ikke være kristen for å være med i det. Men det å benytte den muligheten, kanskje, til at du ser det og blir kjent med det på en annen måte, at det ikke trenger å være tørt og kjedelig eller dømmende og skummelt. Du kan vise det på forskjellige måter. Det er forskjellige måter å nå folk på. (Marit)

Johannes understreker hvor viktig det er at nye får et positivt forhold til kirken, et trygghetsforhold. Det vil arte seg forskjellig for forskjellige mennesker, alt etter hvilket forhold de har til kirken i utgangspunktet, men en måte å skape et slikt positivt forhold til kirken på, kan være å vektlegge det sosiale og ikke overlesse deltakerne med andakter og kristen undervisning. Et fokus hos flere synes å være at det å få ungdommer inn i noen av kirkens aktiviteter er et viktig startpunkt. Det åpner veien for å skape et trygghetsforhold til kirken, for å knytte ungdommene til et positivt miljø, og der få gitt informasjon om den kristne tro, som igjen kan føre til en bevisst tro på Jesus. For at dette skal lykkes, trengs «kjekke» og tiltrekkende aktiviteter, noe som flere nevner.

Andre igjen fokuserer på at troen best kan deles gjennom de kristnes livsførsel. De kristnes oppgave er å være modeller, der livet og handlingene i hverdagen er det som har størst betydning. Å vise godhet mot andre fordi det gjenspeiler Jesu kjærlighet og har egenverdi, blir også framhevet.⁸ Ester sier at det å dele troen med andre må skje «[...] gjennom bønn, og å leve som en kristen, vise nestekjærlighet. Sånn at folk får se at vi har noe som ikke de har, at vi er annerledes». Gjennom de kristnes livsførsel kan andre ungdommer kanskje ønske å finne ut mer om kristendommen. Marcus sier: «Ideelt skulle det vært en del kristne som var eksempler rundt omkring. Du må få lokket dem til steder der folk som er kristne, er. Jeg vet egentlig ikke helt [...]». Det synes her å ligge en spenning mellom ideal (å leve moralsk eksemplarisk) og det livet en virkelig lever, men ungdommene holder sterkt fram livsførselens positive betydning når det gjelder å dele den kristne tro med andre.

Både livet og det en sier, understrekes som viktig. Tale er en god formidlingsmåte for dem som alt er en del av et kristent fellesskap, slik at de kan fortelle noe av dette videre til andre. I hverdagen, derimot, er det livet som teller mest.

Og det er viktig, tror jeg, at kristne kan få noe påfyll, og at de kan snakke etterpå. Jeg tror at tale er veldig viktig å ha, og fungerer som en veldig god forkynningsmetode i kirken, men så er det også veldig viktig hvordan du bruker livet ditt, hva du gjør, hva dine handlinger er og alt dette i hverdagen. Jeg tror det er veldig viktig for en leder å være et godt eksempel. Begge deler er viktig. (Mina)

Marit fokuserer særlig på hvordan hun som formidler selv står fram når hun skal dele troen sin med andre:

At du er åpen og ærlig og ikke gir inntrykk av at du er bedre enn andre og ikke prøver å vise deg, men at du kan være helt vanlig og ha vanlig samtale med noen, at du bare forteller din opplevelse av det og hvordan du føler og kjenner, og ikke komme med et eller annet som gjør at de andre liksom – bare være forsiktig, være ærlig, være et menneske. Ikke prøve å være noe du ikke er og tro at du er så mye bedre enn alle andre fordi du er kristen. (Marit)

Ærlighet, ikke være nedlatende, men gjennom en samtale der en ikke forstiller seg, å fortelle hvilken betydning det har for en selv å være kristen og være en del av et kristent fellesskap – slik blir «den andre» møtt og respektert, og får mulighet til selv å ta stilling til det Marit sier.

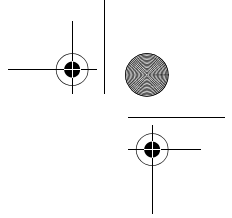
Kjønnsforskjeller i tilslutning til kristne fellesskap

Til dels kom det fram motstridende svar på hva som skulle til for at jenter og gutter skulle slutte seg til kristne fellesskap. Flere av informantene har ikke tenkt særlig over betydningen av kjønn sett i forhold til kristen tro.

Minas refleksjoner i løpet av samtalen om disse spørsmålene kan sies å inneholde mange av aspektene som også kom fram i intervju med andre: Utgangspunktet for begge kjønn er at de opplever det litt flaut å si til sine venner at de skal bli med en person i kirken. Fordi jenter er mer «flokkdyr», og gutter mer individualister, mener hun at jenter i større grad har behov for å gi forklaringer på hvorfor de skal dit – de er mer avhengige enn gutter av hva andre sier og synes. Hun konkluderer med at det er lettere å få med seg gutter enn jenter. På oppfølgingsspørsmål om det ikke er flere jenter enn gutter i kristne sammenhenger, svarer hun at det er flere jenter som er blitt værende i menigheten. «Guttene faller lettere av igjen, for de kjeder seg litt fortere. Hvis jentene kommer inn i et miljø, vil de ikke bryte ut av det igjen. Da har de en del som de er avhengig av.» Andre nevner også at jentene er mer fellesskapspreget enn guttene, og at de må sikre seg at andre viktige personer er i miljøet før de kan tørre å gå selv. Etter hvert som de kommer inn i et miljø, blir de avhengige av personene der, noe som fører til at de blir værende.

Jenter og gutter har interesse for forskjellige aktiviteter, men de har like spørsmål, hevder Marcus. For at gutter skal komme inn i et kristent fellesskap,

må det være noen kule aktiviteter, noe teknisk, action, blir det hevdet. Marits råd er å være ærlig og åpen og møte dem der de er, enten det er gutter eller jenter. Hun hevder det er store individuelle forskjeller og et ganske stort sprang mellom 15 og 18 når det gjelder alder og utvikling, men tror felles interesser og tenkemåte er viktig.

Det er kanskje lettere å treffe gutter hvis du er gutt selv. For hvis det kommer en voksen dame i en gjeng med gutter, så vil de trekke seg litt vekk. Og jeg tror ikke det vil være de som er mest aktuelle for dem. Men hvis det hadde kommet en mann som de visste hvem var og la seg litt på deres nivå, og tok kontakt med dem og begynte å interessere seg for det som de interesserer seg for, så ville det nok være lettere å nå inn til dem. Jeg tror jenter kanskje er mer åpne for begge kjønn, og litt mer åpne på ting enn gutter er. (Marit)

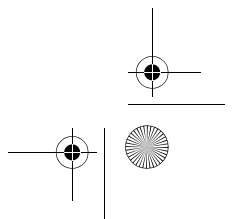
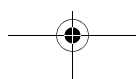
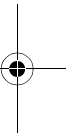
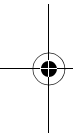
Materialet er antydende og utprøvende på spørsmålene om kjønnsforskjeller, og informantene var ikke i stand til å gi bastante svar.

Et tiltrekkende fellesskap?

Jeg har vist at det er et sterkt fokus blant mine informanter på å nå andre gjennom å få dem inn i det kristne fellesskapet. Jeg spurte dem: «Hva er det med deres kristne fellesskap som er tiltrekkende? Hvorfor skal andre komme til dere? Hva har dere å tilby dem?» Svarene kan oppfattes som en slags «skryteliste» fra et innenfraperspektiv, men det viser hva de intervjuede oppfatter som bra med sine fellesskap. Det må sies å være positivt dersom ungdommene selv er så stolte av sine fellesskap at de ønsker å invitere nye inn.

Informantene nevner et helt spekter av ting som de mener er attraktivt: Du blir sett, det er moderne, ikke gammeldags, det er bra miljø og kjekke folk, det er trygt, en finner på kjekke ting, det er mat, du får nye venner, du deltar på gode møter og taler, det er sosialt, det er lovsang, dans og drama, kirken er en arena der folk får treffe Gud, du kan stille spørsmål og lure på ting, det er åpent, og det skjer fengende ting der. Bendik sier at ungdommer som ikke vanligvis går i kirken, her kommer til et fellesskap der det er en annen måte å tenke på:

Det er ikke et negativ miljø som driver med sånn kødd og tull. De kommer i et annet miljø hvor du ikke trenger å være tøff for å bli godtatt. Du trenger ikke være en som gjør ting for å vise at du er sånn og sånn. (Bendik)

Mina følger opp:

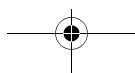
Jeg tror det er et veldig godt alternativ for ungdom. Jeg er selv cellegruppeleder for to ungdomsskoleelever, og for dem er det veldig godt å komme på [aktivitet i menigheten] i stedet for å gå på en fest eller være med folk som bare vil ta dem på rumpa. De får slappe av på en annen måte på [aktivitet i menigheten], de får være seg selv, og det tror jeg er veldig viktig i den alderen fra 15 til 18, at du har i alle fall én kveld i uken hvor du kan være deg selv. (Mina)

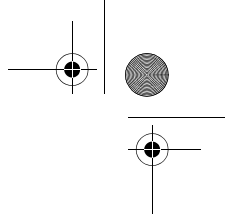
Hun innrømmer at det ikke er sikkert at alle føler de kan slappe av i fellesskapet, men sier noe om hvorfor hun tror det er slik:

Her kan de være «Å, jeg har hatt en dritt uke» og så spør den de sier det til «Kan jeg be for deg?» i stedet for «eg òg» liksom. Folk blir møtt som den de er, det er et slags trygt fellesskap der du kan bare slappe av og få påfyll. Jeg tror det er et veldig sunt miljø, ikke et negativt ladet miljø. (Mina)

At et fellesskap har mange gode kvaliteter, hjelper ikke mennesker som ikke deltar i dette fellesskapet. Hvordan kan man få folk til å komme inn og oppdage godene ved fellesskapet? Johannes understreker hvor viktig det er å holde på konfirmantene. De har selv valgt å komme inn og får dermed et innblikk i fellesskapet. Et annet viktig moment som flere nevner, er venner. Det skal mye til at en begynner å gå alene, uten at noen av vennene går der. Ester sier: «Det spørs jo om du har mange andre venner som går der. Det blir jo lett sånn at hvis du ikke kjenner noen andre, så er det ikke like kjekt.» Dette understreker betydningen av å knytte kontakter og vennskapsbånd, og gjøre skillene mellom «innenfor» og «utenfor» fellesskapet så små som mulig.

Ungdommene synes ikke det er vanskelig å få venner til å komme på et kristent arrangement én gang – utfordringen er å få dem til å fortsette. En nøkkel til å oppnå dette er å inkludere dem som er nye, men det er ikke alltid så lett. Ester sier at de prøver å ta seg av de nye, men hun synes at dersom en person kommer alene, er det bare «å henge seg på». Hun sier også at det spørs hvordan de som kommer, er som personer. Dersom de bare sitter der og ikke snakker, er det ikke lett å gjøre noe. Hun mener det er litt opp til dem, også. I menigheten hvor Aud er med, har de fått kritikk fordi de ikke er så flinke til å inkludere nye i ungdomsarbeidet. Selv synes hun kritikken er feil, for de legger vinn på dette: To–tre ledere har hver gang ansvar for å møte folk, og de prøver så godt de kan å få folk til å føle seg velkomne: «Det viktigste er at nye folk føler seg velkomne og vil komme igjen, at de synes det er kjekt, og tenker at 'jeg ble

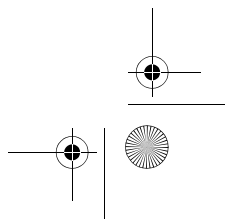
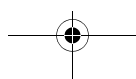

sett, det var ikke sånn at jeg satt i en krok for meg selv'.» En annen måte å få folk til å fortsette i fellesskapet på, er å gi dem oppgaver. Da Siri kom inn i menigheten, fikk hun i oppgave å være med i kafeen. Der kunne hun «gjemme seg», samtidig som det var en god måte å komme i prat med noen når de bestilte ting. Slik følte hun at hun hadde en rolle å spille og slapp å bare være der. Ellen sier at det er viktig å ha kjekke ledere å snakke med. Hvis de er imøtekommende og viser at de vil snakke med deg og høre på deg, øker det lysten til å fortsette i fellesskapet.

Betydningen av venner for valg av fritidsaktivitet er godt dokumentert i *Jeg tror jeg er lykkelig...: Ung tro og hverdag*. Å være sammen med venner var det som fikk høyest score av alle faktorer (89 %). Det å ha mulighet for å snakke med en voksen leder, derimot, som mine informanter understreket, kom lenger nede på listen (41 %) (Holmqvist 2007:28). Kanskje øker dette behovet ved økende alder? Et fellesskap som kan bekrefte, fortolke og forsterke tidligere opplevelser blir framhevet av Paul Otto Brunstad som viktig for at ungdom skal gå over fra å være utprøvere til å bli utøvere. Forutsetningen er at personene i fellesskapet selv oppfatter troen som relevant og utøver troen. Et bekreftende fellesskap får dermed avgjørende betydning for at ungdom ikke skal oppleve aktiviteter som tilfeldige engangshendelser (Brunstad 1998:217f). Tim Sudworth understreker at fellesskapet er det sentrale i det han kaller «a youth-mission-shaped church», og han hevder at ting som er moro og/eller annerledes har en tendens til å trekke til seg ungdom (Sudworth, Cray & Russell 2007:64, 109). Et annerledes fellesskap har blitt fokusert av noen av informantene mine, og dette å ha det «kjekt» peker kanskje i retning av humor og glede. Fellesskapet oppfattes i alle fall viktig av mange i mitt materiale, og ungdommene synes å trives selv.

Det kan synes som informantene mine særlig understreker de sosiale og menneskelige sidene ved det kristne fellesskapet, uten at dette er enerådende. En mulig forklaring på denne vektleggingen kan være det som er blitt underforstått i intervjusituasjonen: Jeg er prest, og jeg intervjuer dem om temaet forkynnelse for ungdom. At ungdomslederne har andakter og undervisning om kristen tro i fellesskapene deres, er så selvfølgelig at det ikke engang behøver å nevnes.⁹ En annen mulig forklaring på vektleggingen er selvfølgelig at flere av informantene faktisk mener at de menneskelige sidene ved det kristne fellesskapet er de viktigste å framheve.

Ungdommene som aktører og kvalitetstilbud

Jeg spurte informantene hvilke råd de hadde å gi til menigheter og forkynnere for å nå flere. Enten har de oppfattet dette spørsmålet i retning av hva de selv kunne gjøre, eller så tenker de at det viktigste for å nå flere skjer ved ungdommenes egen innsats. Å invitere andre med inn i miljøet nevnes stadig. «Hvis du tenker at alle vi som går her, hadde spurt en venn om å være med, så hadde det blitt kjempemange», sier Siri. Magnus sier også det er viktig å prøve å ta med seg andre til ungdomsarrangementene, men at en må begynne med det før 15-årsalderen. Konkret nevner han 12–13 år, «[...] for det er da du velger hvem du vil være sammen med. Hvis du kommer i feil gjeng da, er det ikke så lett å komme tilbake igjen». Mina refererer til målrettet bønn for dem en ønsker skal bli kristne, men også utfordring til ungdommene om å snakke med andre om Jesus.

Da kan du for eksempel skrive opp tre stykker i klassen din eller på jobben eller noe sånt. Det er veldig kjekt, og det er veldig spennende, for da får du gjøre noe selv, eller Gud får gjøre noe med deg. Og på [aktivitet i menigheten] får folk ta med venner, og det er det en del som gjør. Det er veldig gøy. Da er det en utfordring som kirke å ta imot de som kommer. Så utfordrer vi ungdom til å snakke med folk om Jesus [...]. Alle mulige sanne ting som vi som ledere prøver å utfordre folk til ved å si at du er god nok til å bli brukt. (Mina)

Bunnlinjen i det hun sier, er å legge til rette for at ungdommene selv kan være aktive, og at det er spennende og gøy. Lederne legger vinn på å gi ungdom frimodighet til å bruke seg selv, eller la Gud få bruke dem, til å nå enda flere, for alle er «[...] gode nok til å bli brukt».

Et avgjørende moment er at de tilbudene for ungdom som faktisk finnes, er så gode at det kan være lystbetont å invitere nye med seg. Det ungdom skal invitere andre til, må være gøy. Hvis ungdommene selv har lyst å delta i oppleggene, forventer de at andre også vil oppleve det positivt:

Hovedsakelig at du må ha et så bra opplegg at du kan spørre folk. Du kan alltid, tror jeg, hvis du pusker litt selv, få mange folk til å komme, men det er det å få folk til å ha lyst til å fortsette som er hovedtingen. Det er veldig mange som jeg kunne ha spurt om de hadde lyst til å være med. Men hvis jeg tar dem med på noe som er halvveis og virker kjedelig og ikke er gøy, så kommer de ikke igjen. Det å få folk med er én ting, men du må ha et så pass bra opplegg at det kan være et kjekt alternativ til andre ting. Men det er vanskelig, for det er mange som

styrer med forskjellige ting. Og så tar det veldig energi å lage et sånt wow-program og opprettholde den energien en åtte-ti ganger. Men sånn jeg tenker, er det ikke noe flaut hvis folk er der og henger i kirken, men så har de ikke lyst til å be med seg noen venner fordi de ikke synes det er noe. Men hvis det er et skikkelig bra opplegg, så er det ikke så mye stress å få med folk. (Marcus)

Ønsket om «kvalitetstilbud» stiller store krav til menigheten, noe ungdommene også selv synes å være klar over. Likevel er ungdom i den alderen kvalitetsbevisste og har problemer med å invitere andre med på middels gode arrangement. Dette må ikke forstås kun som uttrykk for en kravmentalitet, men heller som en refleksjon som er begrunnet i ønsket om å nå flere med den kristne tro. Å invitere noen til arrangementer som ikke er bra, vil gjøre vondt verre når det gjelder folks interesse for kristendommen. Da kan selve arrangementet føre til at folk ikke får kjennskap til hva kristendom dreier seg om fordi kjedsomhet eller irritasjon skygger for budskapet. Utfordringen for menigheten er å prioritere strengt og gjøre noe bra.

Man kan spørre om ungdommene ser på seg selv som markedsførere eller misjonærer. Sannheten er kanskje at de er begge deler, der målsettingen i begge tilfeller er å nå flest mulig med det kristne budskapet. Spørsmålet er imidlertid om deres strategi er for mye opptatt av den menneskeskapte virkelighet, slik at det grensesprengende ved gudsdimensjonen blir for lite vektlagt.

Forkynnelse som angår oss

Informantene mine spriker i sine vurderinger av mengden og lengden på andakter og annen forkynnelse med ord. Noen sier det viktigste er å få ungdom med inn i det kristne fellesskapet og at en ikke må overlesse med andakter, mens andre legger stor vekt på en grundig og utfordrende forkynnelse. En fellesnevner er likevel at det som sies, må treffe tilhørerne der de er. Rådet til forkynnere er at de må «[...] snakke litt om ting som faktisk angår oss, som folk kan kjenne seg igjen i», slik Siri uttrykker seg. Rus, alkohol og uvennskap blir nevnt som aktuelle tema, og også selvbilde og selvtillit:

Gud elsker oss sånn som vi er, men det forstår ikke ungdom i dag. At det er noen som elsker deg sånn som du ser ut. Jeg tror ikke at jeg forstår det ennå. Det er ungdom på vår alder veldig opptatt av. Både gutter og jenter. Gutter skal ha det kule imaget i ett kjø, jenter skal ha det proffe imaget. (Aud)

Dette temaet er relevant gjennom hele ungdomstiden, og det er et tema de kan høre om og om igjen. Ting som skjedde for lenge siden, synes ikke å oppleves så realistisk for noen. Bendik bruker bibelhistoriene som eksempel. Kanskje skulle en heller gjenfortelle dem mer i nåtid? Fortelle om lignende ting som har skjedd i vår tid, som mange har sett, og som ikke er så lett å avvise? Da ville det angå ungdommer mer. At noe angår en, betyr ikke at ungdommene forventer å kjenne seg igjen i alt som blir sagt. Det avgjørende er at det er realistisk og ekte, slik at de kan kjenne seg igjen i noe av det, helt ned til detaljene.

Alder på forkynnerne synes for noen å spille en rolle for å nå ut til flere. Liv tror at det er lettere «[...] å høre på andre unge enn hvis det er en prest som er 60», både for folk som pleier å gå i fellesskapet og for dem som bare kommer innom. Hun tror de unge forkynnerne vil nå lettere ut. Magnus er av samme formening: «Hvis det er en ungdom som snakker og som er god, så er det kjekkere å høre på ham enn en gammel.» Han sier at det angår ham mer når en ungdom snakker og funderer over at det kanskje har noe med ham selv å gjøre. Han tenker litt annerledes når det er en ungdom. Men vi merker oss at han tar et forbehold: «og som er god». Det er ikke nok å være ung, det er viktig hvordan budskapet blir lagt fram. Noe av det samme ser vi hos Ellen. Når det gjelder spørsmål om alder på ledere, sier hun at det viktigste er å snakke med en som er kjekk å snakke med, uansett alder. At de er imøtekommende og ønsker å samtale, opplever hun som avgjørende. Dette er også i tråd med funn fra annen forskning når det gjelder alder på lederne i forhold til de unges valg av fritidsaktiviteter (Holmqvist 2007:29).

Hvorfor nå dem utenfor fellesskapet?

Et gjennomgående trekk er at informantene tar utgangspunkt i egne erfaringer og opplevelser av å være kristen. Å være med i det kristne fellesskapet presenteres som et bedre alternativ for ungdom, og informantene prøver å begrunne hvorfor de mener det er slik. Siri har møtt mange som er på leting, som ikke er lykkelige og som opplever at de mangler noe. Hun sier at hvis de blir kristne, kan de finne det de mangler. Selv understreker hun hvor godt det er å «[...] ha én som alltid er der for deg, uansett. Uansett kan du snakke med ham». Anne ønsker å invitere ungdom inn i det kristne fellesskapet for å forebygge alkohol og festing. Flere uttrykker en sterk personlig glede over å være kristen, noe de gjerne vil dele med andre. «Det er så bra å være kristen!», svarer Siri umiddel-

bart når jeg spør hvorfor de prøver å nå de utenfor fellesskapet. Mina utbroderer dette videre:

Og så tror jeg at det virkelig kan gjøre noe godt i folks liv, folk som jeg ser rundt meg, som jeg tenker: «Å, jeg skulle ønske du kjente Jesus.» Jeg skulle bare ønske at alle kjente Jesus som jeg gjør. Hvis du har en dødsul venn, så vil du jo gjerne at alle andre også skal få smaken av Jesus! Det er faktisk sånn det er. Det er det som er litt av poenget med forkynning òg, vi håper at andre skal kunne bli kjent med Jesus. Han har jo en lengsel etter at alle skal ville bli kjent med ham. Og det vil jo vi også. Egentlig er det bare det. (Mina)

I tillegg til glede over selv å være kristen og et ønske om at andre skal få del i dette, ser vi også her at ønsket begrunnes i Jesu lengsel. Det peker i retning av det bibelske budskapet, og Mina har også tidligere henvist til Bibelens befaling om å dele budskapet med andre. Flere uttrykker en tro på at Bibelens budskap har kraft til å forandre menneskers liv. At budskapet om Jesus har kraft i seg, eksemplifiserer Johannes på følgende måte:

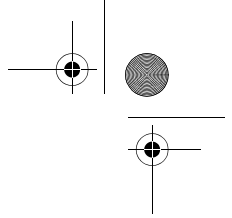
Det er veldig seriøse ting det er snakk om. Guds ord er levende i den grad at du kan lese noe en gang, og så betyr det noe, og så kan du lese det en annen gang og så betyr det egentlig noe annet, ut fra hvilken situasjon du er i. Du opplever at det snakker til deg idet du leser det. (Johannes)

Bibelen oppfattes ikke som en statisk størrelse, men som en aktiv tiltale i situasjonen. Slik har i alle fall Johannes opplevd det.

Marcus' begrunnelse for å nå andre med det kristne budskapet bunner i en tanke om rettferdighet:

Det er utrolig mange som ikke har vært så heldige å vokse opp i kristent miljø. Da får du veldig mye gratis. Når folk ikke har hatt det privilegiet, må du prøve å være rettferdig mot dem og prøve så godt du kan å få dem med. Du skal få en sjanse til å vite hva du sier nei til, i stedet for bare å gå rundt og være likegyldig. Det er greit hvis du får det opp gjennom barndommen og kan mye om det og allikevel sier nei, det er jo dumt, men da er det ditt valg. Men hvis du ikke vet noe om det, men bare regner med at det er teit og så sier nei, så blir det en helt annen ting. Derfor synes jeg vi må være rettferdige i forhold til dem, og prøve å nå ut til dem. (Marcus)

Alle bør få en fair sjanse til å vite hva de sier ja eller nei til. Derfor ønsker Marcus å yte rettferdighet mot dem utenfor fellesskapet ved å invitere dem inn. Det er i tråd med hans opplevelse av en svært mangelfull kunnskap om den kristne tro blant ungdom på hans alder.

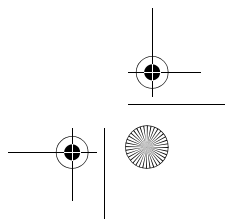
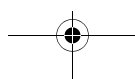
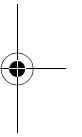
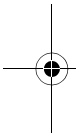
Bare én av informantene, Ester, begrunner ønsket om å få flere inn i fellesskapet med dommens alvor: «[D]et er to utganger av livet. De som ikke er kristne kommer til å gå fortapt, og derfor vil vi ha alle med på veien.» Fokuset hos de andre er gjennomgående på det positive bidrag de mener det kan gi i andre ungdommers liv at de blir aktivt med i kristne fellesskap.

Oppsummering

Det er et stort misforhold mellom konfirmasjonsprosent og antallet aktive ungdommer i kristne fellesskap etter konfirmasjonen. Flertallet har lite kunnskap om kristen tro, og som følge av dette har de feiloppfatninger om og fordommer mot kristendommen. Utfordringen er å få kontakt med denne store gruppen av ungdommer, slik at de får mulighet til å gjøre seg noen erfaringer rundt kristen tro. Bare slik kan de få vite hva de sier nei til, eller eventuelt ja til. Informantene mine har presentert mange forslag til hvordan det er mulig å nå dem som ikke går i kristne fellesskap.

For at mennesker skal kjenne seg tiltalt av evangeliet og få mulighet til å komme fram til en bevisst tro på Jesus, må evangeliet presenteres på en måte de kan kjenne igjen ut fra sine tidligere erfaringer. Derfor er et nøye studium av deres «kultur» et viktig startpunkt. Informantene mine viser at de har en viss bevissthet om 15–18-åringers situasjon, men samtidig bruker de som regel egne erfaringer og opplevelser som utgangspunkt for det de mener er viktig. Det kan muligens indikere at deres bevissthet om betydningen av situasjonen for ungdommer utenfor kristne fellesskap ikke er særlig vektlagt. En misjonær kirke-tenkning kjennetegnes av radikal kulturbevissthet og en orientering ut fra den aktuelle situasjon (Kirkemøtet 2005:14). Et strategisk grep for ledere i ungdomsarbeidet jeg har undersøkt, kan være å vektlegge kontekstaspektet enda mer. Et misjonsperspektiv på ungdomsarbeidet kan kanskje være en hjelp til å innse dette. Man kan spørre om kirkelig ungdomsarbeid i Norge kan sies å være i en misjonssituasjon? Det vil være forskjellige oppfatninger om dette (Björdal 2005:200f; Norheim 2005:154), men dersom vi godtar det som en påstand, vil nødvendigheten av en radikal kulturbevissthet bli tydeligere.¹⁰ Da jeg kom til Madagaskar som misjonær, var det helt nødvendig at jeg brukte tid på å sette

68 Hvordan tenker ungdommer å nå dem som ikke tilhører et kristent fellesskap?

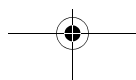

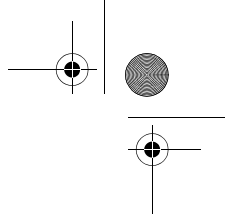
meg inn i den gassiske kultur, folks språk og tankesett, før jeg kunne formidle evangeliet på en relevant måte. Følelsen av å være fremmed var så sterk at dette var en naturlig handlemåte. Dersom vi ser på ungdomsarbeid som misjon, er nok ikke opplevelsen av å være fremmed like framtrødende. Likevel er det viktig å ha en bevissthet om at å formidle evangeliet betyr å krysse grenser. Da er det avgjørende viktig å kjenne så nøyaktig som mulig hva som befinner seg på den andre siden av grensen for våre kristne fellesskap.

Ungdommene i mitt materiale har et sterkt engasjement for å dele evangeliet med sine jevnaldrende og opplever denne oppgaven svært viktig i egne liv. Dersom vi knytter dette engasjementet sammen med informantenes klare oppfatning av seg selv som aktører og subjekt i det å dele evangeliet, er det mulig å antyde et par strategier for veien videre: Bygg videre på det dere gjør, samtidig som dere i større grad «går ut».

Informantene oppfatter det kristne fellesskapet som hovednøkkelen til å nå videre ut. Fellesskapet må være åpent og inkluderende, det må preges av kvalitetstilbud, og forkynnelsen må angå ungdommene. De virker stolte av sine kristne fellesskap, uten å underslå at mye kan gjøres bedre. De ser det som sin egen oppgave å invitere venner med inn i fellesskapet, slik at disse kan få kunnskap og erfaring knyttet til den kristne tro. Jesu eget eksempel viser at det er avgjørende for kristne at troen kan næres og styrkes i et tjenende fellesskap. Han valgte ut tolv apostler og brukte mye av sin tid til å bygge fellesskapet med dem. Apostelgjerningene viser hvordan fellesskapet blant de første kristne ble vektlagt og fungerte misjonerende overfor omgivelsene (Apg 2,42–47). Dersom vi tar utgangspunkt i at dagens ungdom opplever venner og nære relasjoner som viktigst i livet (Savage et al. 2006:38), vil et inkluderende kristent fellesskap virke tiltrekkende. Jeg mener at en viktig forutsetning for dette er at ungdommene er klar over mekanismene i ethvert fellesskap i retning av «seg selv nok», og stadig river ned murer i forhold til dem som ikke er aktive deltakere ennå.

Denne «kom til oss»-holdningen er ikke enerådende i mitt materiale, selv om det er en klar hovedtendens. Noen menigheter sender for eksempel sine unge ut til nærmiljøet, for å vise kjærlighet i handling. Det blir også bemerket at noen av ungdomslederne opererer på andre arenaer enn i kirken, og dermed er på andres «banahalvdel». Flere informanter understreker at de kristnes livsførsel i hverdagen kanskje er den sterkeste og mest betydningsfulle forkynnelsen, altså når de er på andre arenaer enn i det kristne fellesskapet. Jeg har fundert på om årsaken til at en «gå til dem»-holdning ikke kommer så klart til syne i mitt materiale, har sin grunn i ungdommenes allerede omfattende kontaktflate i skolehverdagen med jevnaldrende som ikke definerer seg som kristne? Flere har formidlet

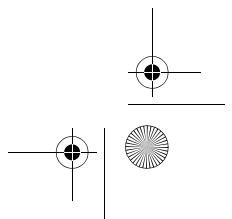
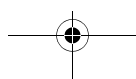
at de er alene som kristne i klassen. Likevel mener jeg at informantene mine i større grad trenger å utfordres på det å være sendt til verden.

Sendelsesperspektivet har et klart grunnlag i Bibelen. Jesu avskjedsord ifølge Johannesevangeliet er programmatisk i så måte: «Som Far har sendt meg, sender jeg dere.» (Joh 20,21). Som Jesu disipler er vi sendt av ham. Den som sender, har ansvaret for resultatene, men vårt oppdrag er å «gå», slik at nye mennesker kan oppleve evangeliet og komme til tro på Jesus. Kun gjennom en slik sentrifugal bevegelse vil det være mulig å møte de ungdommene som, uansett tiltrekkende opplegg, aldri vil komme innenfor et kristent fellesskap. I misjonal kirketenkning er dette aspektet særlig vektlagt, ikke som et nytt påfunn, men som en bevisstgjøring på hva som er kirkens innerste vesen (Kirkemøtet 2005:15; Bjørdal 2005).

Ungdom må utrustes til å leve ut en misjonal livsstil, der liv og varen er viktigere enn aktiviteter. Den kristne menighet består av Guds folk, der Den hellige ånd er til stede. Derfor er menigheten betydningsfull (Roxburgh & Romanuk 2006:9). Vi må starte med de ungdommene som i dag faktisk finnes i det kristne fellesskapet. Ungdommene er selv de sentrale aktørene i å nå sine jevnaldrende. Noen av disse kan nås gjennom en «kom til oss»-tenkning, men andre kan nås gjennom «gå til dem»-bevegelsen. En kombinasjon er nødvendig (Holmquist 2007:134). Kirken er kalt til å være lys og salt i verden (Matt 5,13–16). Å nå dem som ikke går i kristne fellesskap, handler dypst sett om å få være en del av Guds misjon, det gudsriket som er kommet nær oss gjennom Jesu Kristus.

Sluttnoter

- 1 Det er mange likhetstrekk mellom bruken av formuleringen «det kristne fellesskapet» i denne artikkelen og tenkningen i «belong – believe – behave»-modellen (Kreider 1999:xvi). Kreiders bruk av disse begrepene, om enn i en annen rekkefølge, synes å være utgangspunktet for denne modellen. Det er ingen betingelser i form av grader av tro når det gjelder tilslutning til fellesskapet. Tanken er at den kristne trosformidlingen i fellesskapet over tid skal føre ungdommene til et aktivt forhold til kristen tro, og i sin tur utfordre til en kristen livsstil. Det kristne fellesskapet er altså forstått som både en sosial og teologisk størrelse, og ungdommenes trostilslutning blir forstått som en prosess. Når det i problemstillingen er snakk om at kristne fellesskap utvides til å omfatte flere, sikter dette til muligheten for at ungdommene gjennom å være del av dette fellesskapet kan utvikle et aktivt forhold til kristen tro og praksis.
- 2 Antall konfirmerte i prosent av 15-åringer i Rogaland. Lastet ned 16. april 2008 fra http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=04 910
- 3 Se ellers «En note om terminologi» i artikkelen «Presentasjon av undersøkelsen» i denne boken.
- 4 Under en konferanse om gudstjenestefornyelse i Stavanger 8.–10. februar 2007 understreket biskop Ole Christian Kvarme nettopp dette momentet av manglende kunnskap

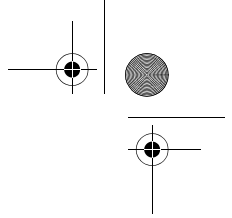

om kristendommen blant folk. I årene som kommer, vil det bli store utfordringer til kunnskapsformidlingen i kirken, hevdet han. Trosopplæringsreformen kan være en viktig faktor i denne opprustningen av kristen kunnskap.

- 5 I en interessant artikkel understreker Bård E. H. Norheim (2005) konfirmasjonstradisjonen som et glimrende utgangspunkt for en kirke som ønsker å ta på alvor konfirmasjonen som en strategisk misjonsmulighet. Hovedsynspunktet i artikkelen er en misjonal forståelse av konfirmantfellesskapet, som en disippelvei inn i kirken og som et fellesskap sendt til verden.
- 6 Det er rimelig å anta at Lorentzens undersøkelse fra Bærum peker i retning av en ytterst sparsom kunnskapsbase, siden 10 av 12 informanter ikke hadde erfaring med deltakelse i kirkelig arbeid før konfirmasjonstiden (Lorentzen 2003:47).
- 7 Til min aktive rolle i intervjusituasjonen, se delen «Kvalitativ undersøkelse» i artikkelen «Presentasjon av undersøkelsen» i denne boken.
- 8 Se delen «Godhet forkynner» i artikkelen «Når forkynner vi? Fra ordforkynnelse til totalformidling» i denne boken.
- 9 Se refleksjoner til forskerens rolle i intervjusituasjonen i delen «Kvalitativ undersøkelse» i artikkelen «Presentasjon av undersøkelsen» i denne boken.
- 10 Jf. Morten Holmqvists artikkel «Subkultur og kristent ungdomsarbeid – grensesprengende kultur møte» i denne boken.

Referanseliste

- Björdal, M. (2005). Misjonalt ungdomsarbeid i Norge – ansatser til en skisse. *Norsk tidsskrift for misjon*, 59(3), 199–207.
- Brunstad, P. O. (1998). *Ungdom og livstolkning: En studie av unge menneskers tro og fremtidsforventninger*. KIFO perspektiv nr. 3. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Holmquist, M. (red.). (2007). *Jeg tror jeg er lykkelig...: Ung tro og hverdag*. Oslo: Kloster forlag.
- Kirkemøtet. (2005). *En misjonerende kirke*. Lastet ned 27. februar 2007 fra www.kirken.no/?event=DoLink&NodeID=225052005
- Kreider, A. (1999). *The change of conversion and the origin of Christendom*. Harrisburg, PA: Trinity Press International.
- Krum, B. (2005). The missional shift of youth ministry. *Stimulus: The New Zealand Journal of Christian Thought and Practice*, 13(1), 27–30.
- Lorentzen, K. (2003). Ung tro i forandring: Noen glimt fra en empirisk studie i et ungdomsmiljø. I L. E. Engedal & V. L. Haanes (red.), *Kirke i oppbrudd og forandring: Aktuelle perspektiver på norsk kirkevirkelighet*, s. 47–58, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Norheim, B. E. H. (2005). Misjonal konfirmasjon i nordisk-baltisk kontekst: Ungdomsteologi som misjonsteologi. *Norsk tidsskrift for misjon*, 59(3), 143–161.

- Roxburgh, A. J., & Romanuk, F. (2006). *The missional leader: Equipping your church to reach a changing world*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Savage, S., Collins-Mayo, S., Mayo, B., & Cray, G. (2006). *Making sense of Generation Y: The world view of 15- to 25-year-olds, Explorations*. London: Church House Publishing.
- Sudworth, T., Cray, G., & Russell, C. (2007). *Mission-shaped youth: Rethinking young people and the church*. London: Church House Publishing.
- Westly, I. (2002). Forkynnelse i ung kontekst. *Halvårsskrift for praktisk teologi*, 1, 27–39.

